

NIET UITGEVOERDE PLANNEN IN DE BIJLMERWEIDE

Een zwaarbevochten groengebied

Marijke Beek

Bij het verzamelen van materiaal voor het Bijlmerweide-artikel in het vorige Infobulletin (april 2021) hebben we heel wat niet gerealiseerde plannen opgediept uit diverse archieven bij Yolanda Grift en Ruud Wolterman. Plannen die, waren ze uitgevoerd, een enorme aanslag op de Bijlmerweide hadden betekend. Bewonersprotesten en een hele reeks bezwaarprocedures en rechtszaken van de bewonersvereniging Groot-Geerdinkhof en de Stichting Natuurontwikkeling Bijlmerweide hebben dat toen gelukkig voorkomen. Het is de moeite waard om de opvallendste niet uitgevoerde plannen op een rijtje te zetten. Al was het alleen al om bewoners (en vooral de nieuwkomers zoals ikzelf) te laten zien hoe onze omgeving ook had kunnen zijn. Als bewoners van toen zich niet boos hadden gemaakt over de geplande aanslagen op “hun” Bijlmerweide.

De Bijlmerweide als woonwagenlocatie

De bewonersvereniging Groot-Geerdinkhof is nét opgericht, op 17 september 1982, als in heel Geerdinkhof een ongewone krant op de deurmat valt. De Krant van Projektgroep Woonwagencentra Amsterdam (1 februari 1983) wond er geen doekjes om: “U hebt misschien al iets gehoord of gelezen over de plannen van de Gemeente om in Uw buurt een plekje in te richten voor woonwagens”. Het idee is om kleine woonwagencentra op te zetten van maximaal 15 wagens, ter vervanging van de grote woonwagenkampen. De gemeente Amsterdam heeft daarvoor 14 locaties uitgezocht, waaronder één in de Bijlmerweide. Op het bijbehorende

kaartje is te zien dat het gaat om een terrein tegenover Gouden Leeuw, langs het metrotalud.

In een volgend krantje blijkt de locatie van het kamp vanwege geluidsoverlast van metro en verkeersweg verplaatst naar de kruising van het Geerdinkhofpad en het Strandvlietpad. Rechts is plek voor acht wagens. Links daarvan staat een “mogelijke uitbreiding” ingetekend.

De bewoners zijn zachtst gezegd “not amused”. Bij de hoorzitting op 28 juni 1983, wordt namens Geerdinkhof, Groenhoven en Gouden Leeuw naar voren gebracht dat juist de bestemming “groenvoorziening” voor veel mensen

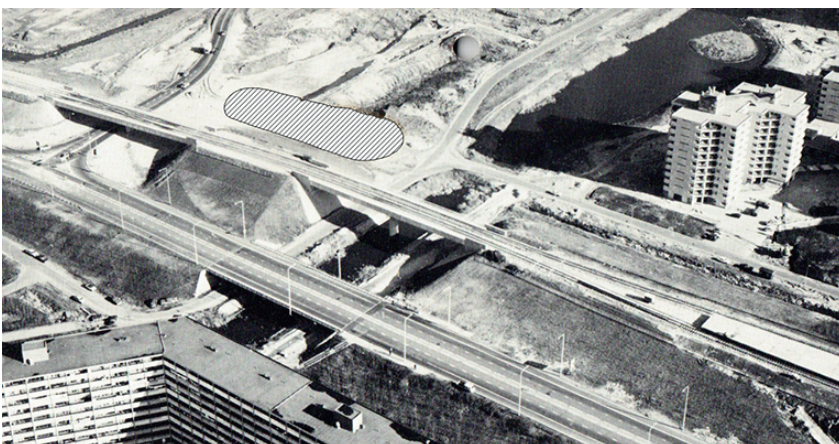
reden is geweest hier een huis te kopen. Bovendien vrezen ze voor waardedaling van hun koophuizen. De planvorming gaat gestaag verder en dus stuurt de bewonersvereniging een brandbrief aan alle Geerdinkhofbewoners waarin zij vraagt om een financiële bijdrage om een jurist in de arm te nemen. Het lijkt de enige manier om uitzicht op succes te hebben, “U moet dit zien als een kleine investering in ons aller belang”. Gevraagd wordt minimaal f 100,- per woning en de meerderheid gaat hier inderdaad op in. In januari 1984 krijgen degenen die een bijdrage hebben toegezegd de stand van zaken onder ogen. Niet via het Infobulletin maar per brief omdat ca. 20 % van de medebewoners voorstander blijkt van het woonwagencentrum, hetgeen tot een gevoelige situatie leidt.

In augustus 1985 komen zelfs twee families met hun woonwagens naar Geerdinkhof om alvast met hun nieuwe burens kennis te maken. Op hun caravan een spandoek: “Vandaag zouden wij verhuizen, maar nu staan we nog te vergruisen op onze oude stek, in plaats van te wonen op deze plek”.

De gemeenteraad besluit de Bijlmerweide aan te wijzen als woonwagenlocatie, waarop het bestuur van Groot Geerdinkhof op eigen initiatief een lijst maakt van 20 locaties die beter zouden zijn.

Ondertussen gaat de rechtszaak tegen het woonwagenplan door. De gemeente weigert naar de alternatieven te kijken en de zaak wordt terugverwezen naar de Provincie. Twee jaar later heeft die nog steeds niets laten horen. De zaak speelt dan al zes jaar.

Wel komt er 10 mei 1989 opeens steun vanuit de provincie in de vorm van een brief aan de gemeente- en stadsdeelbesturen in de hele provincie. Daarin staat dat de vele plannen voor verdichtingsbouw de kwaliteit van de woonomgeving niet beneden een redelijk niveau

Eerste geplande locatie woonwagencentrum

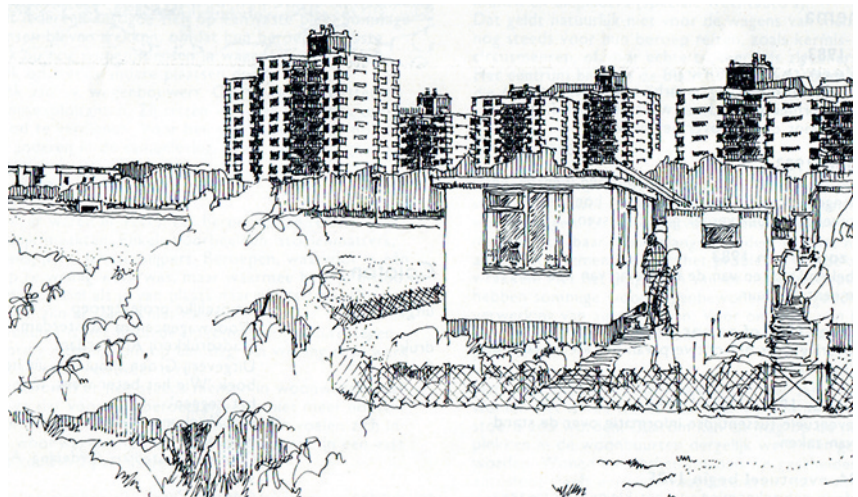
mogen laten dalen. Om dat te kunnen beoordelen verzoekt de provincie de gemeente een visie op de groenstructuur te maken. Zuidoost heeft dat helemaal niet.

Dan verleent in januari 1990 de Stadsdeelraad Zuidoost plots een bouwvergunning aan Woningbedrijf Zuidoost voor het inrichten van de woonwagencollocatie met 10 berg- en sanitair ruimten, een besluit waar zij volgens de krant een aantal maanden later weer op terugkomt, bij gebrek aan gegadigden voor de plekken. Volgens het Infobulletin gebeurt dit dankzij de rechter. Maar al voor dit besluit wordt in 1989 een volgend - veel omvangrijker - plan gepresenteerd voor de Bijlmerweide.

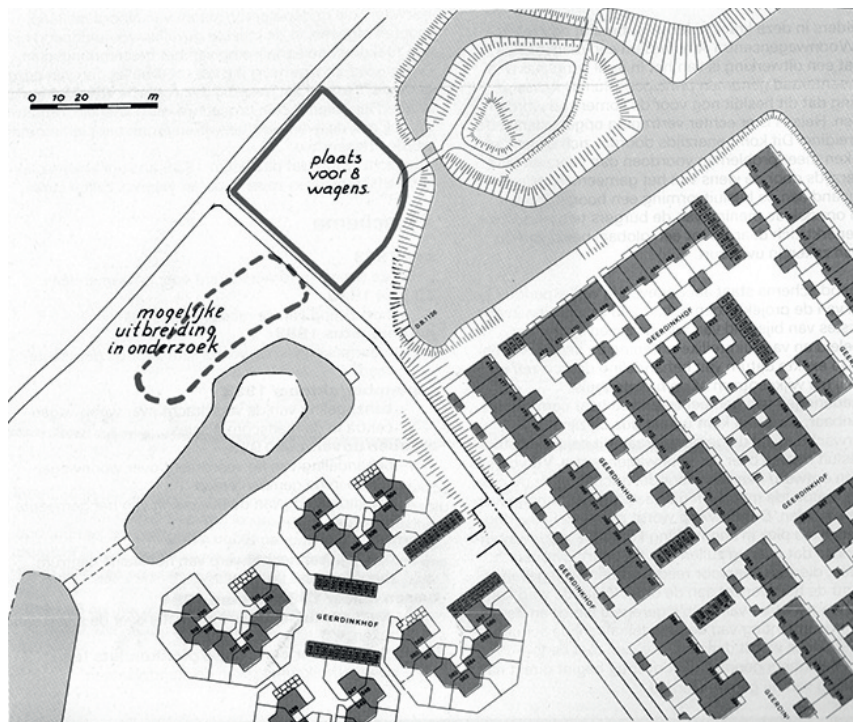
Een villawijk in de Bijlmerweide

Het Stadsdeelbestuur stelt zich nu voor in de hele Bijlmerweide Noord een wijk te bouwen van tussen de 215 en 360 woningen, om mensen met hogere inkomens - liefst hooggequalificeerde werknemers van bedrijven in Zuidoost - naar het stadsdeel te lokken. In oktober 1989 brengt Groot Geerdinkhof haar bezwaren naar voren over het plan dat "Bijlmerweide I en II" wordt genoemd. Het is een doorwrocht pleidooi vóór het groen zoals dat bewust is ontworpen als deel van de Bijlmer, en van de groene longen van de stad als geheel. Het groen en de laagbouw erlangs vormen het tegenwicht tegen de massale hoogbouw in het hart van de Bijlmer. "Is het eigenlijk niet onbehoorlijk de bewoners van dit deel van Zuidoost, maar ook de bewoners van de hoogbouw meer naar het centrum van Zuidoost, een deel van het groengebied te ontnemen dat vastligt in het bestemmingsplan?" vragen de schrijvers. Groot Geerdinkhof verzoekt de stadsdeelraad met klem de plannen af te blazen. Bij de gehouden "buurtaktievergadering" wordt de geplande locatie getoond. "Daarbij moet u nog bedenken dat ook de oostelijke punt van het gebied, waarin thans geen woningen zijn ingetekend, voor woningbouw is bedoeld en dat er nog een woonwagencamp tussen de nieuwbouw en de bestaande bebouwing moet komen." Het woonwagencentrum is in dit nieuwe plan gefrommeld!

De kwestie sleept zich voort tot op 9 december 1991 Provinciale Staten besluit dat Amsterdam niet mag

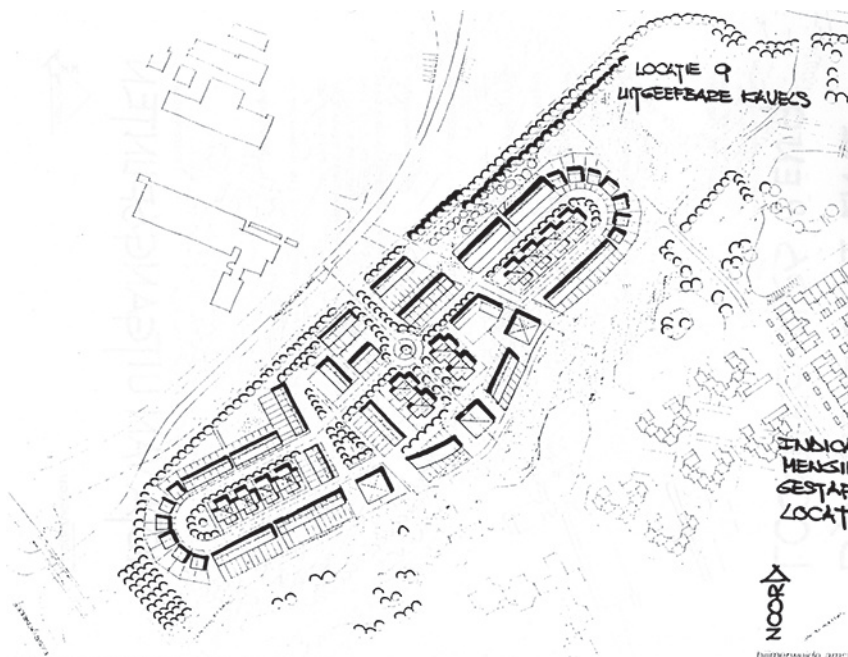
Sfeertekening woonwagens uit Krant Woonwagencentra

Tweede locatie woonwagencentrum

Woonwagencamp bezocht de Bijlmerweide

Locatie woningbouwplan Bijlmerweide Noord

bouwen op de Bijlmerweide en dat de groenbestemming gehandhaafd moet blijven. Daarmee verdwijnt ook het woonwagencentrum eindelijk uit beeld.

De aandacht wordt verlegd naar de inrichting en beheer van de Bijlmerweide. In februari 1993 wordt hiervoor de Stichting Natuurontwikkeling Bijlmerweide (SNB) in het leven geroepen en wordt de Bijlmerweide heringericht voor ecologisch beheer. Maar al snel komt het Stadsdeel met een nieuw plan op de proppen. Of eigenlijk zijn het er twee, die samen de gehele Bijlmerweide Noord en Oost beslaan.

De bekende stedenbouwkundige Ashok Bhalotra had van Zuidoost opdracht gekregen een Structuurvisie te maken voor de Bijlmermeer. In het resulterende "De Bijlmer is Mijn Stad" (1996) stelt hij voor de Bijlmerweide in te richten als moerasgebied en heeft hij in de Bijlmerweide Noord een multiculturele

begraafplaats gepland.

Een moerasgebied met vlonderpaden

Voor het riet- en moerasgebied wordt het bestaande wateroppervlak aanmerkelijk vergroot. Het stadsdeel wil hiermee de onderhoudskosten van de Bijlmerweide omlaag brengen, regenwater opslaan en brede rietkragen aanleggen om het water te zuiveren. Maar tegelijkertijd gaat een aantrekkelijk recreatiegebied verloren en dreigt muggenoverlast voor de bewoners. Ook worden paardencentrum Van Waveren, de schoolwerktuinen en de kinderboerderij lastig bereikbaar en krijgen ze minder land tot hun beschikking. Van dit plan wordt al snel niets meer vernomen.

Multiculturele begraafplaats + crematorium

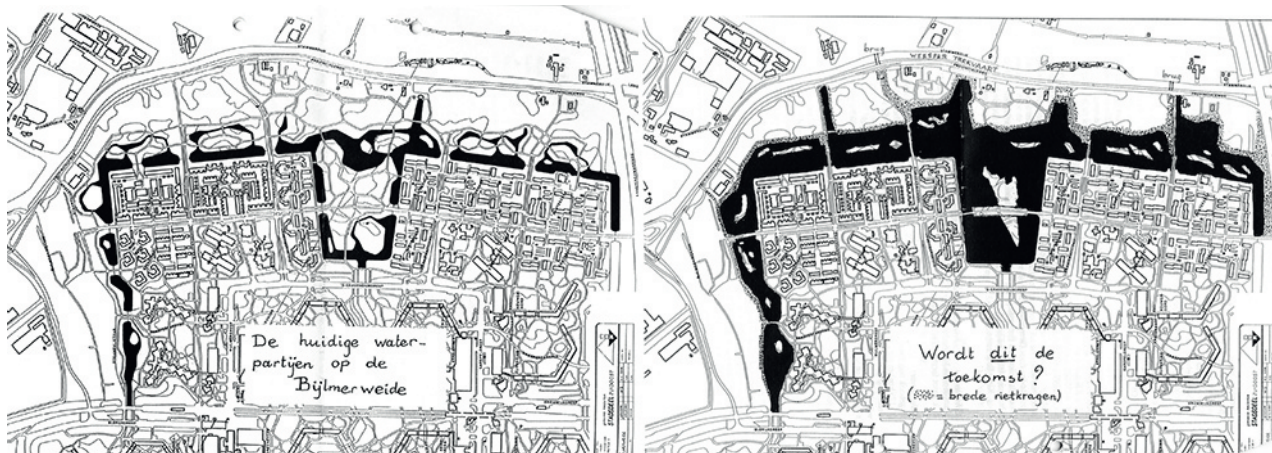
Het tweede plan, gesteund door stadsdeelvoorzitter Hannah Belliot, voorziet

in een multiculturele begraafplaats op de Bijlmerweide waar van elders afkomstige inwoners hun overledenen de laatste eer kunnen bewijzen met hun eigen rituelen, liefst mét een crematorium. Het plan valt het in slechte aarde bij omwonenden, alleen al vanwege de noodzakelijke toegangswegen en parkeergelegenheid. De SNB heeft toen - heel slim! - een brief gestuurd aan de Nieuwe Oosterbegraafplaats, Zorgvlied en Westgaarde met daarin de plannen. Die zijn faliekant tegen, omdat de nieuwe begraafplaats zal gaan vissen in dezelfde vijver en vier begraafplaatsen in Amsterdam allemaal verliesgevend zullen worden. Bovendien bieden de anderen ook ruimte aan andere religies en hun rituele wensen.

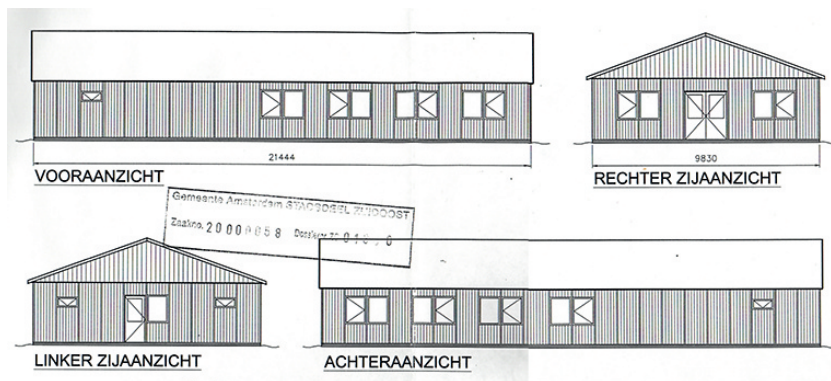
Het Dagelijks Bestuur van stadsdeel Watergraafsmeer schrijft in een brief aan Stadsdeel Zuidoost dat zo'n kostbare voorziening onnodig en overbodig is. "Wanneer stadsdelen elkaar beconcurreren zonder dat er sprake is van een beter product, achten wij dit niet getuigen van een goed investeringsbeleid". De brief is dusdanig scherp dat Het Parool er met een vette kop aandacht aan besteedt. Hierboven op komt nog een Haalbaarheidsonderzoek uit 1999 dat concludeert dat de Bijlmerweide als locatie voor een begraafplaats ongeschikt is. Alleen al omdat volgens de regels omwonenden geen zicht op het terrein mogen hebben, waar met regelmaat graven moeten worden geruimd. Vanwege de hoogbouw langs de rand (Gouden Leeuw en Groenhoven) is een begraafplaats hier dus onmogelijk. Het plan stierf een zachte dood.

Sportkantine en veld voor cricketclub Jinnah

Kort daarna vraagt de Pakistaanse cricketclub Jinnah een vergunning aan

Moerasplan, situatie jaren negentig en nieuwe situatie

Bouwtekening cricketclubgebouw

voor de aanleg van een cricketveld met parkeerplaats en een sportkantine, aan de Provinciale weg naast het gemaal. De Stadsdeelraad is bereid voor vijf jaar toestemming te geven.

Volgens het Informatiebulletin van mei 1999 heeft Groot Geerdinkhof ernstige bezwaren. Omdat een deel van het park zo aan de publieke ruimte wordt onttrokken, en er in de Hoofdgroenstructuur wordt gebouwd, zonder openbaar vervoer in de buurt. Fijntjes wordt eraan toegevoegd: "Het veld is

gepland op één van de delen van het park die in het moerasplan niet onder water worden gezet." Kennelijk was ook dit plan nog niet van tafel.

De SNB vult de bezwaren aan na eigen onderzoek: de kantine is veel te groot voor zo'n kleine club, die bij nader onderzoek slechts 22 leden bleek te hebben en waarvan het bestuur niet in Amsterdam woont. Cricket wordt bovendien maar een klein deel van het jaar gespeeld. Het vermoeden bestaat dat een dergelijk groot gebouw gebruikt

zal worden voor bijvoorbeeld jeugdbegeleiding of als partycentrum, met cricket als dekmantel.

Bezwaren bij het Stadsdeel eind 2000 halen niets uit. Sterker nog, de bouwvergunning wordt verleend, omdat de Provincie een termijn heeft laten verlopen. En weer gaat het Bestuur van Groot Geerdinkhof naar de rechter. Inmiddels is het cricketveld al aangelegd, en de doelpalen van de Ghanese voetballers zijn verplaatst. Tot ieders verbazing wordt het kort geding al na een maand door de rechter gehonoreerd en uitgebreid gemotiveerd. Er mag geen riolering of septic tank worden aangelegd in dit waterwingebied, er is geen elektriciteitsnetwerk voorhanden en verharding voor parkeren is in het groengebied niet toegestaan. Exit cricketclubgebouw.

Het groen heeft gewonnen. Daarmee komt de weg vrij voor positievere plannen die wel worden uitgevoerd. Daarover de volgende keer.

advertentie

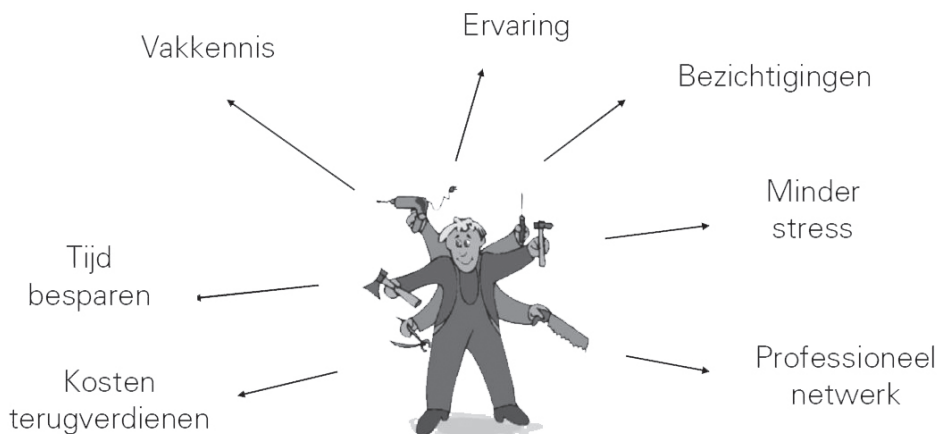
De Gaasp Makelaars

De makelaar voor u

Vertrouwd met de Gouden Bocht Geerdinkhof

Verkoopbegeleiding voor een gunstig tarief

Inclusief professionele fotografie, brochure, plaatsing op Funda

www.gaasp-makelaars.nl

E: info@gaasp-makelaars.nl - M: 06-15130136 - 06-47310167 - KVK: 3431153